

Brev dato: 20-02-2024
Sagsnr. 2024 - 3402
Akt. nr. 23882438

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
E-mail: nap@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Inatsisartunut ilaasortaq
Pele Broberg
Naleraq

Folketingimut qinersineq pillugu § 37 aallaavigalugu apeqqut nr. 183-2023- mut akissuteqaat

Asasara Pele Broberg

Inatsisartut suleriaasiat § 37 malillugu Folketingimut qinersisarneq pillugu Naalakkersuisunut apeqquteqaateqarputit. Apeqqutigisatit uannut akisassanngorlugit ingerlateqqinneqarsimapput.

Apeqquteqaammut 2-mut tunngatillugu naalakkersuisoqarfiga Naalagaaffiup Sinniisoqarfianut Inatsit Tunngaviusumi oqaasertat qanoq paasineqarnissaanik Naalagaaffik oqartussaasuummat paasissutissanik pissarsiniarsimavoq.

1. Naalakkersuisut Inatsisartullu Kalaallit Nunaat sinniisuuffigivaat imaluunniit folketingimut ilaasortat?

Akissuteqaat:

Inuk kinaluunnit partii Inatsisartuni sinniisuutitaqartoq imaluunnit partiit avataatigut qinigassanngortinnissaminut nalunaaruteqarsinnaavoq. Qineqqusaartuni qinerneqarnerpaaq qinerneqarnerpaallu tullia Folketingimi ukiuni sisamani qinikkatut sinniisunngussapput.

Inatsisartuni ilaasortat Folketingimilu ilaasortat parteertik sinniisuuffigaat. Naalakkersuisut Siulittaasuat Naalakkersuisullu Inatsisartunit qinerneqartarput. Qinersineq tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut tamarmiusut tamat oqartussaaqataanerani qinerneqartut pisortatigoortumik Kalaallit Nunaata iluani avataanilu sinniisuupput.

1.a. Folketingimut qinikkat imaluunniit Naalakkersuisut Inatsisartullu nunatsinnut sinniisuunersut Naalakkersuisut qanoq sivisutigisumik erseqqinngitsumik (marloqiusamik) isumaqassappat?

Akissut:

Akissuteqaat nr. 1-miittoq innersuuppara.

2. Naalakkersuisut piareersimaffigivaat Danskít Naalakkersuisui attaviginissaat nunatsinniit folketingimut qinersisartarunnaarnissaq nalunaarutigeqqullugu, Danskít tunngaviusumik inatsimmi §32, imm 5 malillugu inatsisiliorsinnaaniassammata?

Akissuteqaat:

Inatsit Tunngaviusumi §32 immikkoortoq 5-ip oqaasertaata qanoq paasineqarnissaa pillugu Naalakkersuisut danskit oqartussaasuinut akisussaaffimmik tigummiqartuusunut saaffiginnipput. Inatsiseqarnermut Ministeria tassani naatsumik ilisimatitsilluni oqaatigaa Kalaallit Nunaat Folketingimut qinersinnginnissamut inatsisitigut tunngavissaqanngitsoq. (ilangussaq takuuk).

Taamaattumik tamanna tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni Folketingimut qinersisarunnaarnissaq siunertaralugu Naalakkersuisut danskit naalakkersuisuinut saaffiginnissuteqarniangillat.

3. Naalakkersuisut apeqqut 2 malillugu nammineerisaminnik iliuseqarusuppat imaluunniit aatsaat inatsisartut isummerteqqaarlugit?

Akissuteqaat:

Kalaallit Nunaanni Folketingimut qinersisarunnaarnissaq pillugu danskit oqartussaasuinut saaffiginninnissaq pitinnagu inuiaqatigiinni Inatsisartuniluunniit peqqissaartumik oqallisigeqqaagassaavoq. Maanna Kunngeqarfiup aaqqissuusaanera taamatut isikkoqartillugu Kalaallit Nunaata naalagaaffimmit oqartussaaffiit suliassaqarfiusut tigusinnaangisai 30-it missaanni amerlassuseqarput.

Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat, kingusinnerusukkullu Namminersorlutik Oqartussat pilersinneqannginneranili Inatsit Tunngaviusoq atuutsilersinneqarnikuuvoq. Kalaallit Nunaannut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat, kingusinnerusukkullu

Namminersorlutik Oqartussat eqqunneqareernerata kingorna Kalaallit Nunaat sinnerlugu Naalakkersuisut isumaqatigiinniarsinnaallutillu sinniisuupput, inatsisiliornerullu tungaatigut Inatsisartut Folketingilu immikkut imminnut atassuteqatigiipput.

Taamaattumik kalaallit folketingimi ilaasortaataqartarnerannut aaqqissuussinerup oqallisigineqarnissaannut tunngavilersuut Naalakkersuisunit takulluarsinnaavarput. Oqallisigineqarnissaalu Naalakkersuisunit ilassilluarparput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Vivian Motzfeldt

JUSTITS MINISTERIET

Naalagaaffinngornissamut Nunanullu allanut Naalakkersuisoq
Postboks 1601
3900 Nuuk
Grønland

Ulloq: 25. januar 2024
Allaffik: Stats- og
Menneskeretskontoret
Suli.suliar.: Maja Sofie Vilstrup
Gaardsvig-Kjær
Suliap n.: 2024-00296
Takussutissiaq: 3113593

Naalagaaffinngornissamut Nunanullu allanut Naalakkersuisup
Kalaallit Nunaanni folketingimut ilaasortanik qinersisarneq pillugu § 37
naapertorlugu apeqqummut akissutissaanut atugassamik, tunngaviusumik
inatsimmi § 32, imm. 5-ip paasineqarnissaa pillugu e-mail-ikkut 4. januar
2024 ullulerneqarsimasutigut Inatsiseqarnermut ministereqarfiup
ilassuteqarnissaa noqqaassutigineqarpoq.

Apeqquq tulliuuttunik oqaasertalerneqarpoq:

- ”1. Naalakkersuisut Inatsisartullu Kalaallit Nunaat
sinniissuuffigivaat imaluunniit folketingimut ilaasortat?
1.a Folketingimut qinikkat imaluunniit Naalakkersuisut
Inatsisartullu nunatsinnut sinniisuunersut Naalakkersuisut
qanoq sivistigisumik erseqqinngitsumik (marloqiusamik)
isumaqassappat?
2. Naalakkersuisut piareersimaffigivaat Danskit
Naalakkersuisui attaviginissaat nunatsinniit folketingimut
qinersisartarunnaarnissaq nalunaarutigeqqullugu, Danskit
tunngaviusumik inatsimmi § 32, imm. 5 malillugu
inatsisiliorsinnaaniassammata?
3. Naalakkersuisut apeqqut 2 malillugu nammineerisaminnik
iliuuseqarusuppat imaluunniit aatsaat inatsisartut
isummerteqqaarlugit?”

Akissuteqarnissamut atugassamik Inatsiseqarnermut ministereqarfiup tulliuuttut
paasissutissiissutigisinnaavai: ”Inatsimmi tunngaviusumi § 32, imm. 5, ima
oqaasertaqarpoq:

”§ 32. Inatsisartunut ilaasortassat ukiunut sisamanut qinerneqartassapput. [...]

Imm. 5. Savalimmiunit Kalaallillu Nunaannit inatsisartunut ilaasortaanerup atortuulernissaa atortuujunnaarnissaalu inatsisitigut immikkut najoqqutassiorneqarsinnaavoq.”

Qaagukkut savalimmiunit Kalaallillu Nunaannit folketingimi ilaasortat atuutilertassanersut aamma atorunnaarsinneqartassanersut inatsimmi nalinginnaasumi malittarisassiuunneqarsinnaanerit inatsimmi tunngaviusumi § 32, imm. 5-p periarfissippaa.

Jens Peter Christensen ilaalu ilanngullugit, Inatsit tunngaviusoq oqaaseqaatitalerlugu (2015), qupperneq 244 malillugu savalimmiunit Kalaallillu Nunaanni ilaasortat atuutilersarnerat atorunnaarsinneqartarnerallu aalajangersakkap oqaasertai malillugit allaffissornikkut tunniunneqarsinnaangilaq.

Taakkorpiaat taaneqartut tunuliaqutaat pillugit Kalaallit Nunaata nunaminertaasa silallu pissusiata pissusai pissutigalugit, inatsimmi tunngaviusumi aalajangersakkat ilaasa Kalaallit Nunaannut inatsisiliornikkut avaqqunneqarsinnaanerisa siunnersuutigineqarnissaa pisariaqartinneqartutut isigineqarsimasoq, Forfatningskommission-ip 1946-immersup isumaliutissiissutaani 29. januar 1953-imeersumi qupperneq 28-imi takuneqarsinnaasoq, innersuunneqarsinnaavoq.

§ 32, imm. 5-imut tunuliaqutaasoq pillugu, isumaliutissiissummi qupperneq 35-imi tulliuuttut aammattaaq takuneqarsinnaapput:

”Nutaamik qinersineq naalagaaffiup sinnerani allani piffissami kingusinerusukkat amerlanertigut ingerlanneqarsinnaasarmat, kalaallit rigsdag-imi ilaasortaataasa atuutilersarnerat atorunnaarsinneqartarnerallu pillugit inatsisiliornikkut malittarisassanik immikkut ittumik tunniussisoqarsinnaanera imm. 5-imi siunnersuutigineqarnissaa eqqortuusorineqarsimavoq.”

Taamaalilluni Kalaallit Nunaanni Folketingimut qinersisoqannginnissaa pillugu malittarisassanik periarfissaliissutinik immikkut ittunik Inatsimmi tunngaviusumi § 32, imm. 5 imaqanngilaq.

Folketingi inatsisiliortunik ataasiusunik sinniisuuffiummat, taakkulu annerpaamik ilaasortat 179-iussasut, taakkunanga ilaasortat 2 Savalimmiuni aamma Kalaallit Nunaannit 2 qinerneqassallutik Inatsimmi tunngaviusumi § 28-p aalajangersarmagu, tassunga atatillugu maluginiarneqassaaq.

Aammattaaq Savalimmiuni Kalaallillu Nunaanni qinersisarneq pillugu immikkut ittumik inatsisit innersuussutigineqarsinnaapput

(taama tulleriillutik Savalimmiuni folketingimut qinersisarneq pillugu inatsimmik allanngorneri ilanngullugit nalunaarutiginninneq nr. 1432, 1. december 2023-imeersoq aamma Kalaallit Nunaanni folketingimut qinersisarneq pillugu inatsimmik allanngorneri ilanngullugit nalunaarutiginninneq nr. 1167, 8. september 2023-imeersoq).”

Peter Hummelgaard

/

Christian Fuglsang